

הלכות נשילת ידים קסב-קסג

ו) ואם נגע בשופכן שעל גבי קרקע או בכלי אם לא נטל רביעית בבת אחת נממאו ידיו קט"ט
אע"פ ששפך גם שם מים שניים קכ שאין מים שניים מהרהים אלא מים שעל גבי ידיו ולא
שעל גבי קרקע או כלי קכא ואפילו השניים מרובים מהראשונים קכב ואפילו הן מן רביעית
ולכן מי ששואב בכלי קטן מכלי גדול ואוחז בידו שפת הכלי הלהה ממים ממאים אע"פ
שהמבול מקום אחיזתו במי רביעית קכג כששואב מכלי הגדול לא הועיל כלום):

קסג דין מי שאין לו מים והמאביל לאחרים וכו' ב' סעיפים:

א אסור לאכול בלא נשילה אפילו אם רוצה לכוך ידיו במפה^א או אוכל בכף^ב שאינו
נוגע בפת גזירה שמא יגע.

ואפילו המהלך בדרך והגיע עת האוכל^ו ולא מצא מים אם יודע שיש לפניו מים ברחוק
ד' מילין צריך להמתין עד שיגיע לשם ואם יש מים אחריו בפחות ממיל צריך לחזור
לשם^ז אע"פ שנהגין לדרכו.

אבל אם יש ברחוק מיל לאחריו ויותר מד' מילין לפניו יכוך ידיו במפה ויאכל פתו^ח או
דבר שמיבולו במשקה^ט או אוכל ע"י כף^י וכן אם הוא ספק אם ימצא מים בתוך ד'^{יא}
מילין^{יב}.

ושומר גינה או פרדם דינו כלאחריו לפי שאי אפשר לו לעזוב שמירתו כל כך עד שיכל
מיל וחזור^{יג} אבל הוישב בביתו צריך לילך ד' מילין אם יודע שמיצא מים^{יד}:

ב המאביל לאחרים א"צ נשילת ידים והאוכל צריך נשילת ידים^{טו} אע"פ שהמאביל נתן
הפת לתוך פיו והוא אינו נוגע בפת גזירה שמא יגע^{טז} והמאביל אף שנוגע לא גזרו
עליו לפי שלא גזרו על נגיעת חולין אלא על אכילה משום סרך תרומה^{טז} ובמאביל שהוא
דבר שאינו מצוי לא גזרו^{יז}.

ז ומיל אינו חוזר. חולין קכג, א. ובה' לעיל ס' צ ס"ז
(לענין תפלה בצבור). ועי' לעיל ס' צב ס"ד (לענין נש"י
קדום התפלה).

ח ערוך ערך נבל הא'. רבינו חננאל פסחים נו, א ד"ה
ודני מיל. ושורש ס"א. ובסדר נפ"י למעודה סכ"ב. ויש
חולקין והמחמיר תבוא עליו ברכה. ואפשר שע"ז ס'א מה
שצוין כאן על הגלוקין ודרכי ברכות פ"ח ס' קדא, בשם
התשב"ץ ה"י (ס' רעו). והגהות מייחוסיות ה"ל ברכות דפוס
קישטא ה"י. יש של שלמה חולין פ"ח ס' כב ובשול"ת ס'
צד (שלא החרזו בזה אלא כשנכל שחרית והתנה, הלקטן
ס' קסד ס"א). וראה העי"ב תתו ע' 58.

ט כדלעיל ס' קטח ס"ג. ובסדר נפ"י לעיל בשבט נפ"י
למעודה סכ"ב הקיל בהו בשעת הרהק (אפילו יש מים
תוך ד' מילין).

י רמ"א ס"א. ובסדר נפ"י למעודה ס"ב (אף לדעת המתירים)
לא התיר אלא על ידי נטפה על שתי ידיו (ולא ע"י כף).

יא מ"א ס"ק א.
יב וירושלמי ברכות פ"ח ה"ב. מ"א שם.
יג דרכי נושה. מ"א שם. ועי' לעיל ס' צ ס"ו, שהדר
בישום חיוב לילך עד מיל.

יד חולין קד, ב. מור שרע"ע ס"ב.
טו כמו באוכל בכף הלעיל ס"א.
טז כדלעיל רפ"י קטח וש"י.

יז לבוש ס"ב. עולת המיד ס"ק ב.

קטט משנה ידים פ"ב מ"א לענין ככר של תרומה. ובסדר
נפ"י למעודה ס"ב פסק שגם רביעית אינו מועיל שלא
היו הגמים מנאים.

קכ שם מ"ב לענין ככר של תרומה.

קכא כדלעיל ס"ד וש"י.

קכב אין אומרים שיבטלם, כדאמרין לעיל ס' קס ס"ה.

קכג עד שיהי' כחן שיעור מקוה שיהארו בחשקה, כדלעיל
ס"י.

סימן קסג

א חולין קד, ב. לפירוש רבינו יונה ספ"ח דברכות ד"ה מהו
לאבול רואש חולין פ"ח סוף ס"ח. מור וש"ע ס"א.
ולעיל ס' קנח ס"ז הובאה גם דעת המתירים, וש"י. ובסדר
נפ"י למעודה סכ"ב סמך על דעה זו, לחקל בשעת הרהק
במיבולו במשקה ע"י נטפה לכוך על ב' ידיו (ולא על ידי
כף).

ב רמב"ם ה"ל ברכות פ"ו ה"ה. טור. הרב רבינו יונה שם
ד"ה אוכל. וראה לעיל ס' קטח ס"ג לענין דבר שמיבולו
במשקה.

ג נגז' שם. דרכי נושה.

ד ואם הוא במבדק או במקום סכנה פמור נפ"י, כדלעיל

ס' קטח ס"ד.
ה ראה מ"ב יענינים.

ו ראה לקטן ס' קפד ס"ג דרינו שעה והומש, וש"י.

תלח

הלכות נשילת ידים קסג'קסד

ואסור להאכיל למי שיודע בו שלא נטל ידיו משום ולפני עור לא התן מכשול^י ואפילו הפת של האוכל רק שמושטו לו אסור לסייע ידי עוברי עבירה^י כמו שיתבאר בסיומן שמ"ז:.

קסד שיכול להתנות על הנשילת ובו ב' סעיפים:

א נוטל אדם ידיו שחרית ומתנה עליהם לכל היום כולו^א אפילו שלא בשעת הרהק^ב ובלבד שלא יסיר דעתו^ג משמירתן מנניעה במקום ממונה^ד ואם הניחן בבתי ידים אין לך שמירה מעולה מזה^ה ומ"מ אם נדרמנו לו מימי מוכנים לפניו וא"צ למרות אחרים^ו טוב שיוחזר וינטל ולא יברך.

ולא בנשילת שחרית לבר מועיל תנאי אלא כל היום בכל זמן שנוטל ידיו שלא לצורך אכילה פת כגון לדבר שמיכולו במשקה^ז או שיוצא מבית הכסא^ח מתנה עליהן לאכילה פת שאיכל אח"כ^ט לפי^י שנשילת ידים צריכה כוונה כמ"ש בס' קנ"ח^י ואע"פ שלמיכול במשקה ויוצא מבית הכסא לא יברך על נשילת ידים וכשעת אכילה ג"כ לא יברך על נשילת ידים על זה שנמל כבר אין בכך כלום שהרי פטור הוא מן הנשילת כיון שידיו שמורות^{יא}.

אבל אם אינו נוטל אלא לצורך אכילה פת שאיכל אח"כ אסור כי תקנת חכמים היא שתהא תוכף לנשילת ידים סעודה^{יב} משא"כ כשנוטל שלא לצורך אכילה פת אלא שמתנה עליהן שיוכל לאכול ע"י זה אח"כ אינו מהווייב כלל לאכול עכשיו ואח"כ כשכא לאכול כבר הוא פטור מן הנשילת ולא חלה עליו תקנת החכמים כלל שלא תיקנו אלא בנוטל לאכילה שאיכל מיד וזה לא נמל לאכילה אלא לדבר אחר^{יג}.

ואם נטל ידיו לאכילה מועלת נשילה זו גם לאכילה אחרת אם שמר ידיו ואפילו תנאי אין צריך^{יד} שהתנאי אינו אלא משום כוונה^{יז} וזה נתכוין (לנשילה באכילה) [לאכילה בנשילה]^{יח}.

ועכשיו נהגו שלא להתנות על הנשילה לפי שיש אומרים^{יט} שאין תנאי מועיל אלא בשעת הרהק לפי שחששו שמא יבואו להאכילו דבר האסור כשיראוהו אוכל בלא נשילה שישברו שהוא נכרי ומ"מ אם יושב בעגלה עם נכרי ואין ממתנינים עליו הרי זה שעת הרהק^י:

י רבינו יונה ברכות ספ"ח (מא, ב) ד"ה נטל. ב"י ד"ה ומ"ש רבינו פתח. רמ"א ס"א.

יא ח"א שם ומ"ק ב.

יב סעיף יג, מחלוקת אם מועיל לדעבר בנשילת, וכאן כ"ע מורי שלכתחלה צריך להתנות ומתעל. וראה גם לעיל ס' קנ"ט ס"ב.

יג ס"ז ס"ק ד. וראה כעין זה גם לעיל ס' קנ"ט סוף ס"ג.

יד כולקמן רס"י קסו ע"ש.

טו ח"א ס"ק ג.

טז ח"א שם.

יז מ"א ס"ק ב.

יח מור בשם סמ"ג עשין כז חל' נמ"י. הגדה סמ"ק ס' קפא.

יט מורכי ברכות פ"ח רמז קנ"ה. הש"ל ב"ם של

שלמה חולין פ"ח ס' כב. הובא במ"א ס"ק א.

יט רש"ל שם. ח"א שם.

יח הרב רבינו יונה ברכות ספ"ח ד"ה אוכל. רמ"א ס"ב.

יט ח"א ס"ק ב.

כ מ"ג וראה גם הל' רבות ס"ג. וראה גדר"ת (ג) ה"י נ"א ע' ז.

סימן קסד

- א** רב חולין קז, ב.
- ב** שם קז, א וכלי' שזא בתרא. מור וש"ע ס"א.
- ג** רמב"ם הל' ברכות פ"ו ה"ז. מור וש"ע שם.
- ד** רש"י חולין שם ד"ה ומתנה. מור ורמ"א שם.
- ה** כל בו ס' ב' כשם הל' ד"ה בר' לוי. ים של שלמה חולין פ"ח ס' מא. ח"א ס"ק ג.
- ו** סמ"ג עשין כז חל' נמ"י. ש"ע שם.
- ז** מ"א ס"ק ד.
- ח** ראה לקמן ס' תעק ס"ב.
- ט** ח"א ס"ק ה. ואם רוצה לאכול מיד ע' לקמן רס"י קפא.